

3. Нерсесянц В.С. Философия права. М., ИНФРА-НОРМА. 1998. 675 с.
4. Оріховський Станіслав. Твори. Володимир Литвинов (упоряд., пер.з латин. та старопольск., вступ.стаття, прим., словник імен, назв, термінів). К.: Дніпро, 2004. 672 с.
5. Конисский Г. Нравственная философия, или Этика. Памятники этической мысли на Украине ХУП – первой половины ХУІІІ ст. К. 1987. С. 112–141.
6. Дністрянський С. Нова держава. Відень ; Прага ; Львів : Український Скиталець, 1923. 29 с.

Шевчук Роман Миколайович,

доцент кафедри філософії права
та юридичної логіки Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук;

Корольчук Віктор Володимирович,

провідний науковий співробітник відділу
організації наукової діяльності та захисту
прав інтелектуальної власності Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, старший науковий
співробітник

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІТИЧНОГО РЕЖИМУ ТА ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ

Політичний режим як структурна складова форми держави має важливе значення для злагодженого функціонування будь-якого суспільства. Адже політичний режим є владно організованим середовищем діяльності різних соціальних суб'єктів, які одночасно виступають у ролі об'єктів політичного впливу. У свою чергу і органи поліції є об'єктом такого впливу, але з іншого боку - вони виконують роль і певного адміністративно-силового ресурсу органів публічної влади, та покликані створювати, формувати і підтримувати життєздатність політичного режиму. Такий складний діалектичний зв'язок функціонування політичного режиму і органів поліції вимагає детальнішого дослідження. Особливої актуальності таке дослідження набуває в умовах трансформації політичного режиму в Україні від авторитарного (радянського) до демократичного, тобто в умовах становлення вітчизняного політичного режиму під дією силового поля двох протилежностей – авторитарного минулого і демократичного майбутнього.

Потрібно зазначити, що дослідженням сутності та властивостей політичного режиму у різні часи займалися такі видатні мислителі як: Теодор Адорно, Ханна Арендт, Збігнєв Бжезінський, Карл Поппер, Фрідріх Хайек, а також знані вітчизняні дослідники: Валерій

Бebик, Богдан Гаврилiшин, Анатолiй Колодiй, Антонiна Колодiй, Петро Шляхтун, Юрiй Шемшученко та iншi фiлософи, полiтологи, правознавцi. Водночас є пiдстави стверджувати, що в контекстi сучасної буттєвої ситуацiї в Українi виникла потреба переосмислення усталених теоретичних положень саме в контекстi впливу полiтичного режиму на дiяльнiсть органiв полiцiї з метою їх застосування до сучасних вiтчизняних реалiй.

Результати дослiдження можна виразити таким перелiком тез:

1. Сутнiстю полiтичного режиму є цiнностi i принципи органiзуючого впливу органiв полiтичної влади на суспiльство, що знаходять своє вiдображення у методах i формах владарювання, у їх спiввiдношеннi з правами i свободами людини. Тобто полiтичний режим є «силовим полем», яке використовує правляча елiта для впливу на суспiльство, а полiцiя, в свою чергу, є складовою цього силового поля, i, водночас складовою суспiльства, що вiдчуває на собі владний вплив.

2. Змiст дiяльнiсть полiцiї вдало визначив нiмецький дослiдник Роберт фон Моль у таких її характеристиках: 1) полiцейська дiяльнiсть є виключно дiяльнiстю уряду i його органiв; 2) завдання полiцiї полягає в гарантуваннi безпеки окремої людини та її майна; 3) полiцейська дiяльнiсть iснує для захисту iнтересiв суспiльства i має пiдпорядковуватися закону [1, с. 134].

3. Основними шляхами впливу полiтичного режиму на полiцiю є: владна вертикаль, законодавство i право, iдеологiчно-iнформацiйна сфера, система рекрутування кадрiв до органiв полiцiї.

4. Найважливишим шляхом впливу за тоталiтарного режиму є вертикаль влади, найменш значущим – правовий закон. За демократичного режиму, навпаки: найважливишим шляхом – є правовий закон, а безпосереднiй владний вплив полiтичної верхiвки на полiцiю зводиться до нуля. Тобто роль владної вертикалi i правового закону як шляхiв впливу органiв полiтичної влади на органи полiцiї обернено пропорцiйна, а вектор демократизацiї полiтичного режиму йде вiд необмеженого, надзаконного свавiлля правлячої елiти до вираженої в правовому законi волi кожного члена суспiльства.

5. Iдеологiчно-iнформацiйний шлях впливу органiв полiтичної влади на органи полiцiї властивий всiм типам полiтичного режиму, але має суттєвi змiстовнi вiдмiнностi. Так за тоталiтаризму моно-iдеологiя i пропаганда є засобом упокорення суспiльства та ґрунтується на прийомах дезiнформацiї та манiпуляцiї суспiльною свiдомiстю. За авторитаризму, завдяки ослабленню iдеологiчного тиску i вивiльненню певних сфер життєдiяльностi суспiльства з пiд жорсткого контролю органiв полiтичної влади з'являються новi iнформацiйнi та емоцiйнi канали впливу на свiдомiсть полiцейських крiм офiцiйної iдеологiї. Зазначене дозволяє суспiльству i органам полiцiї отримувати певну частину неспотворених дезiнформацiєю i пропагандою правдивих фактiв суспiльного буття, та почати формувати адекватну цим фактам картину свiту. Основною рисою демократичної iдеологiї є сприяння

розвитку вільної особистості у поєднанні зі збереженням та примноженням полікультурних надбань політичної нації. А формування демократичної за характером ідеології має відбуватися на основі істинної інформаційної картини суспільного буття, та системи загальнолюдських та етно-національних цінностей, що забезпечить індивідуальний розвиток кожного члена спільноти.

6. Система рекрутування кадрів також властивий всім політичним режимам шлях впливу на органи поліції, але критерії відбору суттєво відрізняються. За тоталітарного політичного режиму відбір до поліції здійснюється за «партійним принципом», тобто основним критерієм відбору до органів поліції є відданість правлячій еліті та її ідеології майбутніх виконавців поліцейських завдань і функцій. Визначальним критерієм відбору за демократичного режиму є здатність професійно служити правому закону, тобто використовуючи законні форми, методи і засоби, створюючи умови для безперешкодного вільного розвитку кожного члена спільноти і суспільства в цілому.

7. За ознаками: значення владної вертикалі і законодавства як шляхів взаємодії правлячої еліти з органами поліції; впливу на органи поліції моно-ідеології централізованої влади чи полі-ідеології децентралізованої політичної системи; рекрутування до органів поліції за критерієм служіння свавільній політичній еліті чи служіння правому закону, можна визначити тип політичного режиму в певній країні.

Список використаних джерел

1. Моль Р. фон. Энциклопедия государственных наук / Роберт [фон] Моль; пер. А. Попова. – С.-Петербург.; М.: Издание Н. О. Вольфа, 1868. – 591 с.

Шульга Руслана Ігорівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Правоохоронна діяльність»
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ ТА ПРАВА У ФІЛОСОФІЇ ПЛАТОНА Й АРИСТОТЕЛЯ

Проблема співвідношення справедливості і права цікавила та інтригувала видатних мислителів упродовж багатьох епох. При цьому на кожному історичному етапі ця проблема трактувалася по-різному, що було обумовлено умовами життя людей і їх уявленнями про навколишній світ, існуючою структурою суспільства і місцем людини в цьому суспільстві.

Справедливість – принцип не лише моральної свідомості, але і правової, економічної, політичної. Античні філософи періоду високої класики, зокрема Платон та Аристотель, не випадково виділяли справедливість як основний принцип для оцінки стану всього суспільства. Значну увагу проблемі справедливості і права приділяв Сократ, який